

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง โฆษณาคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน โดยให้กรมวิชาการเกษตรดำเนินการตรวจสอบข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชที่ยื่นคำขอ นำไปประกาศที่กรมวิชาการเกษตรและที่ในเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสทักท้วงภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศ นั้น

บัดนี้ ได้มีผู้มายื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน จำนวน ๒ พันธุ์ ให้เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ดังนี้

๑. ข้าวพันธุ์หอมแดงสุโขทัย ๓
๒. ข้าวพันธุ์หอมแดงสุโขทัย ๔

กรมวิชาการเกษตรได้ตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพันธุ์พืชดังกล่าวให้ทราบโดยทั่วกัน ปรากฏตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้ และหากมีผู้ใดประสงค์จะทักท้วงหรือมีข้อพิพาทว่า การยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบ ให้แจ้งที่กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๙๔๐ ๗๒๑๔ ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันปิดประกาศ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(นางสาววารกรณ์ พรหมพจน์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ข้าวพันธุ์หอมแดงสุโขทัย 3

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ – สกุล บริษัท ธรรมชาตินาไทย จำกัด
ที่อยู่ 99/2 หมู่ที่ 2 ตำบลครองกระจง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย 64110
โทรศัพท์ 055-647290

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ข้าวพันธุ์หอมแดงสุโขทัย 3 เป็นข้าวที่หน่วยวิจัยพันธุ์และพัฒนาพันธุ์ข้าว โครงการเกษตรอินทรีย์สนามบินสุโขทัยปรับปรุงพันธุ์ขึ้น โดยใช้เชื้อพันธุ์ที่ได้เก็บรวบรวมไว้ มาทำการผสมเดี่ยว (Single Cross) ได้แก่ ข้าวพันธุ์กุหลาบดำ (Gulabh Dam) เป็นแม่พันธุ์ และพันธุ์ข้าวหอมกุหลาบแดง (Hawm Gulabh Daeng) เป็นพ่อพันธุ์ ซึ่งคู่ผสม SOAP04006 จากนั้นจึงใช้วิธีการคัดเลือกหมู่ หรือการคัดรวม (Bulk method of selection หรือ mass selection) และแบบบันทึกประวัติ (Pedigree method) นำสายพันธุ์ข้าวที่ 7 ที่มีลักษณะข้าวกล้องสีแดงไปศึกษาพันธุ์และทดสอบพันธุ์ ที่โครงการเกษตรอินทรีย์สนามบินสุโขทัย ตำบลคลองกระจง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย จนกระทั่งได้สายพันธุ์ SOAP04006-B3-58-1-1-1 (พันธุ์หอมแดงสุโขทัย 3) มีลักษณะเด่นคือ เป็นข้าวกล้องสีแดงที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง เป็นข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง ลำต้นแข็งแรง ไม่หักล้มง่ายและให้ผลผลิตสูง

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ข้าว ชื่อวิทยาศาสตร์ *Oryza sativa* L. วงศ์ Poaceae กลุ่มหญ้า พืชไร่

ต้น ทรงกอแบบ สูงประมาณ 130 เซนติเมตร ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของลำต้น 10 เซนติเมตร ปล้องสีเหลืองอ่อน ต้นแข็งแรง

ใบ ใบเดี่ยว สีเขียว มีขน กาบใบสีเขียว ใบธงตั้งปานกลาง

ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง (panicle) การโผล่พ้นของรวงค่อนข้างมาก ลักษณะรวงจับกันแน่นปานกลาง ระวังถี่ จำนวนรวง 20 รวงต่อกอ ความยาวของรวงเฉลี่ย 30 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด จำนวนเมล็ดต่อรวงเฉลี่ย 129 เมล็ด เมล็ดเรียวยาว มีเปลือกสีฟาง และมีขน ยอดเมล็ดสีฟาง เมล็ดข้าวเปลือกยาว 10.7 มิลลิเมตร กว้าง 2.75 มิลลิเมตร และหนา 2.07 มิลลิเมตร ข้าวกล้องมีสีแดงเข้ม ยาว 7.88 มิลลิเมตร กว้าง 2.24 มิลลิเมตร และหนา 1.74 มิลลิเมตร มีท้องไข่น้อย

ลักษณะอื่นๆ

1. ผลผลิตเฉลี่ย 645 กิโลกรัมต่อไร่ น้ำหนัก 1,000 เมล็ด เฉลี่ย 32.47 กรัม เป็นข้าวอายุปานกลาง เหมาะสำหรับปลูกในนาฝน
2. คุณภาพเมล็ด เป็นข้าวกล้องที่มีเปลือกหุ้มเมล็ดหรือผนังผล (pericarp) สีแดงเข้ม มีปริมาณ อมิโลส 17 เปอร์เซ็นต์ ความคงตัวของแป้งสุก 83 มิลลิเมตร ค่าอุณหภูมิแป้งสุก 60 องศาเซลเซียส มีกลิ่นหอมคุณภาพการหุงต้ม เป็นข้าวสุกเหนียว นุ่มและมีกลิ่นหอม
3. คุณค่าทางโภชนาการ มีเส้นใยอาหาร (Dietary Fiber) 7.03 มิลลิกรัม/100 กรัม เหล็ก (Fe) 1.35 มิลลิกรัม/100 กรัม แคลเซียม (Ca) 18.47 มิลลิกรัม/100 กรัม สังกะสี (Zn) 2.76 มิลลิกรัม/100 กรัม วิตามินบี1 0.192 มิลลิกรัม/100 กรัม วิตามินบี12 <0.1

นาโนกรัม/100 กรัม, วิตามินบี2 ND วิตามินอี 0.52 mg α - TE/100 กรัม โปรตีน 7.96 (%Nx5.95)(กรัม/100 กรัม) มีปริมาณสารต่อต้านอนุมูลอิสระ (Antioxidants) Total Polyphenols 2.16 (as gallic acid) (มิลลิกรัม/กรัม) Total Antioxidant (trolox) 258.31 (มิลลิกรัม eq Totox/100 กรัม)

4. การส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก ควรกำหนดพื้นที่ปลูกให้อยู่ในผืนเดียวกัน เพื่อป้องกันการปนระหว่างข้าวแดงกับข้าวขาว อาจทำให้คุณภาพเมล็ดข้าวเสียหาย และควรปลูกแบบครบวงจร โดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

ข้าวพันธุ์หอมแดงสุโขทัย 3

ข้าวพันธุ์หอมแดงสุโขทัย 4

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ – สกุล บริษัท ธรรมชาตินาไทย จำกัด
ที่อยู่ 99/2 หมู่ที่ 2 ตำบลครองกระจง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย 64110
โทรศัพท์ 055-647290

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ข้าวพันธุ์หอมแดงสุโขทัย 4 เป็นข้าวที่หน่วยวิจัยพันธุ์และพัฒนาพันธุ์ข้าว โครงการเกษตรอินทรีย์สนามบินสุโขทัยปรับปรุงพันธุ์ขึ้น โดยใช้เชื้อพันธุ์ที่ได้เก็บรวบรวมไว้ มาทำการผสมเดี่ยว (Single Cross) ได้แก่ ข้าวพันธุ์หอมสุพรรณบุรี (Hom Supanburi) เป็นแม่พันธุ์ และพันธุ์หอมแดง (Hom Daeng) เป็นพ่อพันธุ์ ชื่อคู่ผสม SOAP04002 จากนั้นจึงใช้วิธีการคัดเลือกหมู่ หรือการคัดรวม (Bulk method of selection หรือ mass selection) และแบบบันทึกประวัติ (Pedigree method) นำสายพันธุ์ชั่วที่ 7 ที่มีลักษณะข้าวกล้องสีแดงไปศึกษาพันธุ์และทดสอบพันธุ์ ที่โครงการเกษตรอินทรีย์สนามบินสุโขทัย ตำบลคลองกระจง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย จนกระทั่งได้สายพันธุ์ NR04002-B3-3-3-1-1 (พันธุ์หอมแดงสุโขทัย 4) มีลักษณะเด่นคือ เป็นข้าวกล้องสีแดงที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง เป็นข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง ลำต้นแข็งแรง ไม่หักล้มง่ายและให้ผลผลิตสูง

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ข้าว ชื่อวิทยาศาสตร์ *Oryza sativa* L. วงศ์ Poaceae กลุ่มหญ้า พืชไร่

ต้น ทรงกอตั้ง สูงประมาณ 100-120 เซนติเมตร ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้น 6 - 8 เซนติเมตรปล้องสีเหลืองอ่อน ต้นแข็งแรง ลำต้นแข็งแรง และไม่หักง่าย

ใบ ใบเดี่ยว สีเขียว มีขน กาบใบสีขาว ใบตั้งชันปานกลาง ลิ่นใบมี 2 ยอด

ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง (panicle) การไพล่พันของรวงค่อนข้างมาก ลักษณะรวงจับกันแน่นปานกลาง ระแงถี่ จำนวนรวง 16 - 20 รวงต่อกอ ความยาวของรวงเฉลี่ย 31 - 35 เซนติเมตร สีของยอดเกสรเพศเมียสีขาว

ผล/เมล็ด จำนวนเมล็ดต่อรวงเฉลี่ย 129 เมล็ด เมล็ดเรียวยาว มีเปลือกสีฟาง และมีขน ยอดเมล็ดสีฟาง เมล็ดข้าวเปลือกยาว 10.7 มิลลิเมตร กว้าง 2.75 มิลลิเมตร และหนา 2.07 มิลลิเมตร ข้าวกล้องมีสีแดงเข้ม

ลักษณะอื่นๆ

- น้ำหนัก 1,000 เมล็ดเฉลี่ย 25-29 กรัม
- คุณภาพเมล็ด เป็นข้าวกล้องที่มีปลอกหุ้มเมล็ดหรือผนังผล (pericarp) สีแดงเข้ม มีปริมาณ อมิโลส 14.89 เปอร์เซ็นต์ ความคงตัวของแป้งสูง มากกว่า 80 มิลลิเมตร ค่าอุณหภูมิแป้งสุกต่ำกว่า 70 องศาเซลเซียส มีกลิ่นหอม คุณภาพการหุงต้ม เป็นข้าวสุกเหนียว นุ่มและมีกลิ่นหอม
- คุณค่าทางโภชนาการ มีเส้นใยอาหาร (Dietary Fiber) 7.32 มิลลิกรัม/100กรัม เหล็ก (Fe) 1.44 มิลลิกรัม/100กรัม แคลเซียม (Ca) 22.58 มิลลิกรัม/100 กรัม สังกะสี (Zn) 2.81 มิลลิกรัม/100 กรัม วิตามินบี1 0.179 มิลลิกรัม/100 กรัม วิตามินบี12 <0.1 นาโนกรัม/100 กรัม วิตามินบี2 ND วิตามินอี 0.42 mg α - TE/100 กรัม โปรตีน 8.82

(%Nx5.95)(กรัม/100 กรัม) และมีปริมาณสารต่อต้านอนุมูลอิสระ (Antioxidants) เช่น Total Polyphenols 2.46 (as gallic acid)(มิลลิกรัม/กรัม) และ Total Antioxidant (trolox) 284.27 (mg eq Totox/100 กรัม)

4. การส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก ควรกำหนดพื้นที่ปลูกให้อยู่ในผืนเดียวกัน เพื่อป้องกันการปนระหว่างข้าวแดงกับข้าวขาว อาจทำให้คุณภาพเมล็ดข้าวเสียหาย และควรปลูกแบบครบวงจร โดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

ข้าวพันธุ์หอมแดงสุโขทัย 4